

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองในเขตเทศบาลตำบล
 หางดง
 ผู้เขียน   นายสรายุทธ บุญจันทร์
 ปริญญา   ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)
 คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศา	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรรณิการ์ ภูประเสริฐ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองในเขตเทศบาลตำบลหางดง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เงื่อนไข ความเกี่ยวข้องของบริบททางสังคม บริบททางเศรษฐกิจ และบริบททางการปกครองกับการดำรงอยู่ของปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองในเขตเทศบาลตำบล บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองในเขตเทศบาลตำบลหางดง และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองในเขตเทศบาลตำบลหางดง

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยวิธีการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต การสนทนากลุ่มจากบุคคลกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เทศบาลตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียชุมชนที่เพิ่มขึ้นในเขตเทศบาลตำบลหางดงมีความเกี่ยวข้องกับ บริบททางด้านสังคมที่มีการขยายตัวของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปมีประชาชนย้ายเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก บริบททางด้านเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและเป็นเส้นทางผ่านของแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและแหล่งท่องเที่ยว และบริบททางการปกครองที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง มีตัวแทนประชาชนเข้ามาทำ

หน้าที่บริหารทำให้ต้องมีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งพบปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการปกครอง ได้แก่ ปัญหาขยะมูลฝอย โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของเทศบาล การมีส่วนร่วมของประชาชน/ผู้นำชุมชน และขาดการประสานงานกันในการจัดการขยะร่วมกันของท้องถิ่นข้างเคียง และปัญหาน้ำเสียชุมชนที่มีปัญหาน้ำเน่าเสียจากตลาดและน้ำเสียที่เกิดในครัวเรือน ซึ่งเทศบาลยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกนอกเขตเทศบาล

บทบาทและความสัมพันธ์ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลทางดงจะเป็นผู้ที่กำหนดนโยบาย ผู้นำชุมชนและประชาชนจะไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนโดยตรง เจ้าหน้าที่ของเทศบาลจะเป็นผู้ที่จัดทำแผนและดำเนินการตามแผนปฏิบัติประจำปี การออกเทศบัญญัติ ให้บริการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย และให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการปัญหาแก่ผู้นำชุมชน ในส่วนของผู้นำชุมชนก็ได้มีการเข้าร่วมประชุมกับทางเทศบาลเสนอปัญหา จัดทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาน้อย ความร่วมมือในการจัดการปัญหาระหว่างเทศบาลและ อบต.ข้างเคียงมีความร่วมมือกันน้อย

แนวทางการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองในเขตเทศบาลตำบล ผู้เกี่ยวข้องควรมีบทบาท โดยผู้บริหารเทศบาลจะต้องให้ความสำคัญในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ของเทศบาลจะต้องจัดทำแผนหลักและแผนปฏิบัติการจัดการปัญหา กำหนดเกณฑ์ปฏิบัติที่เหมาะสม ปรับปรุงเทศบัญญัติ สนับสนุนให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเพิ่มความรู้อบรมปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของประชาชน การประสานงานกับเอกชนและหน่วยงานท้องถิ่นข้างเคียงเพื่อกำหนดความร่วมมือในการจัดการปัญหา ผู้นำชุมชนและประชาชนจะต้องมีการประสานงานกับเทศบาลอย่างต่อเนื่องเพื่อวางแผนร่วมกับเทศบาลในการจัดการปัญหา รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐก็ต้องสนับสนุนหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีแผนงานและโครงการอย่างต่อเนื่อง

Independent Study Title Management of Urban Environmental Problems in Tambon
Hang Dong Municipality

Author Mr. Sarayut Boonkun

Degree Master of Arts (Man and Environmen Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr.Narinchai Pattanapongsa Chairman

Assoc. Prof. Dr.Chukiat Leesuwana Member

Assist. Prof. Kannika Phuprasert Member

Abstract

This independent study is the research of the management of Urban Environmental Problems in Tambon Hang Dong Municipality.

The objective of this independent study was to study condition and relationship between Social, Economical, Political context and the persistence of Urban Environmental Problems in this area, role and relationship among steak holders in area to find out the best model for Management of Urban Environmental Problems in this Municipality.

The research was conducted in both quantity and quality study and collected data by questionnaire interview, Indept interview, Observation and target group discussion.

The study found that increasing of community garbage and sewage relate to social context such as community expansive and migration of population into this community, economical context such as economic development, wellknow local product market and tourist attractive sites, political context such as government reform which initiate community deligation involve more complex issue in their place.

Therefore socio-economic and political changing cause environment problem for example garbage in term of management, people participation and neighboring community coordination, sewage in term of no water treatment system.

The role and relationship for environment problem management was done in the way that policy was directed by councillor without people participation, so that municipality law and operation plan was only launched by municipality office concerned.

The good practice model for environmental management in sub district municipality, councillor must be emphasize on a clean policy, an officer should produce master and operation plan that fit for the problem, declare suitable operation guideline improve municipality law, encourage learning activity, altitude people participation and networking respectively, promote more community participation in every step of management and finally government sectors should have continuous plan and project to support local administrative office for environment management.